

פרק א

א. דָּבַר ה' אֲשֶׁר הָיָה אֶל מִיכָה הַמְרֻשָּׁתִי - מיכה שגר בעיר מרישה, בְּיַמֵּי יוֹתָם, אַחֲזִי, יְחֻזְקִיָּה, מַלְכֵי יְהוּדָה, אֲשֶׁר חָזָה עַל שְׁמֶרֶן וִירוּשָׁלַם - וניבא נבואות על ישראל (שמלכותם בשומרון), ויהודה (שמלכותם בירושלים).

ב. שָׁמְעוּ עַמִּים כָּל־שָׁמְעוּ הַשְּׁבֻטִים כּוֹלֵם, הַקְּשִׁיבֵי אֶרֶץ וּמְלָאָה - הקשיבי א"י והיושבים בה, וְהִי ה' אֱלֹקִים בְּכֶם לְעַד, ה' מֵהֵיכַל קִדְשׁוֹ - ויהיה ה' היושב בשמים, יְדַע עַל כֵּךְ שֶׁהַזְהַרְתִּי אֹתְכֶם.

ג. כִּי הִנֵּה ה' יֵצֵא מִמְּקוֹמוֹ - מהיכל קדשו, וְיֵרֵד וְדָרַךְ עַל בְּמַתֵּי אֶרֶץ - ירד וישפיל את המקומות הגבוהים שבארץ, כְּלוֹמֵר, אֵת הַמוֹשְׁלִים וְהַשְּׂרִים הַחֹזְקִים.

ד. וְנִמְסוּ הַהָרִים תַּחְתֵּינִי - ההרים הגבוהים ימסו מפני ה' שירד עליהם, (משל לאבדן המושלים הגדולים) וְהַעֲמַקִּים יִתְבַּקְּעוּ - והעמקים, יתבקעו מפני ה', (משל לאבדן המון העם) כְּדוֹנָג, מִפְּנֵי הָאֵשׁ - כמו השעוה הנמסה מפני האש, כְּמִים, מְגָרִים בְּמוֹרֵד - וכמים הזורמים ויורדים במורד ההר.

ה. בַּפֶּשַׁע יַעֲקֹב כָּל זֹאת, וּבַחֲטָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל - בגלל פשעי וחטאי בניי, יבואו כל הצרות האלה, מִי פֶשַׁע יַעֲקֹב, הֲלוֹא שְׁמֶרֶן - מי גרם לפשעי ישראל, הלא המלכים היושבים בשומרון, וּמִי בְּמוֹת יְהוּדָה, הֲלוֹא יְרוּשָׁלַם - ומי גרם ליהודה, להקריב במוות לע"ז, הלא המלכים היושבים בירושלים.

ו. וְשִׁמְתִי שְׁמֶרֶן לְעֵי הַשָּׂדֶה - אשים ואהפוך את שומרון לגלי אבנים, לְמִטְעֵי כָרֶם - ותהיה מקום מוכן לטעת שם כרמים, וְהִגְרַתִּי לְגַי אֲבָנִיָּה - אפיל את אבני בתי שומרון, לְגֵיא לַעֲמַק, (ששומרון נמצאת על ההר) וְיִסְדִּיָּה אֲגָלָה - ואף את יסודות הבתים שבתוך האדמה, יוציאו ויתגלו על הארץ.

ז. וְכָל פְּסִילֵיהָ יִפְתּוּ - הגויים ישברו את הפסילים, לַקַּחַת אֵת צִיפּוֹי הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שֶׁעֲלִיהֶם, וְכָל אֲתַנְיָהּ יִשְׂרָפוּ בָאֵשׁ - את כל המתנות שהביאו לבית הע"ז, כמו אתנן שנותנים לזונה, יִשְׂרָפוּ הַגּוֹיִים בָּאֵשׁ, וְכָל עֲצֻבֶיהָ אֲשִׁים שְׂמָמָה - ואת כל בתי הע"ז, אשים ואהפוך לשממה, כִּי מֵאֲתַנּוֹן זֹנָה קִבְּצָה - כי כל העושר הנמצא בבתי הע"ז, הביאו כאתנן לע"ז,

וְעַד אֲתַנּוֹן זֹנָה יָשׁוּבוּ - וכעת, יקחו הגויים את כל העושר הזה, ויתנו אותו כאתנן בבתי הע"ז שלהם.

ח. עַל זֹאת אֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה - על הרעה הזו, אעשה מספד ואיילל, אֵילִכָה שׁוֹלַל וְעָרוֹם - ואלך במר נפשי כשוטה וערום בלי בגדים, (משל לרוב הצרה שתהיה) אַעֲשֶׂה מִסְפַּד פְּתָנִים, וְאֶבֶל כְּבָנוֹת יַעֲנֶה - אעשה מספד, אתאבל ואצעק כתננים וכבנות יַעֲנֶה. (שדרכם לילל כקול נהי ומספד)

ט. כִּי אֲנוֹשָׁה מִכּוֹפְתֵיהָ - כי המכות שיבואו על ישראל, יהיו כואבות וחזקות, כִּי בָאָה עַד יְהוּדָה - שהמכה תתחיל בשומרון ותגיע עד יהודה, נִגַע עַד שְׁעַר עַמִּי עַד יְרוּשָׁלַם - ותגיע הרעה עד ירושלים. (ירושלים היא שער עמי, שמייוחדת מכל ערי ישראל)

י. בְּגַת אֵל תִּגִּידוּ, בְּכּוֹ אֵל תִּבְּכוּ - אל תגידו בעיר גת, (שבארץ פלישתים), אֵת דְּבַר הַחֹרֶבֶן וְאֵל תִּבְּכוּ שִׁמָּה, שֶׁלֹּא יִשְׁמַחוּ עַל מַפְלַתְכֶם, בְּבֵית לַעֲפָרָה, עֲפָר הַתְּפַלְשִׁי - בבתי העיר עֲפָרָה, (עֲפָרָה, עֲפָר, לִשׁוֹן נּוֹפֵל עַל לִשׁוֹן), שֶׁם תִּתְּגַלְּלוּ בַעֲפָר. (דרך צער ואבילות)

יא. עֲבָרֵי לְכֶם יוֹשְׁבַת שְׁפִיר - יושבי העיר שפיר, עֲבָרוּ לִלְכַת לְגַלוֹת, עֲרִיָּה בִשֵׁת - בבזיון גדול, כשֶׁעָרְוֹתְכֶם (מְקוֹם בֵּית הַבּוֹשֶׁת - הערוה) מִגּוֹלָה ("עֲרִיָּה"; כְּמוֹ: "...וְאֵת עָרִם וְעִרְיָה" יחזקאל טז' ז'), לֹא יֵצְאָה יוֹשְׁבַת צֶאֱנָן מִסְפַּד בֵּית הָאֶצֶל - לא יצאו יושבי העיר צאנן, לנחם את אנשי בית האצל, עַל הַמִּסְפַּד שֶׁעָשׂוּ בְּצִאתֶם לְגַלוֹת, מִפְּנֵי שִׁידְעוּ שֶׁגַם הֵם יִגְלוּ מִיַּד אַחֲרֵיהֶם, יִקַּח מִכֶּם עֲמֻדָתוֹ - יבוא האוייב, ויקח אתכם לגלות, כֵּךְ שֶׁאֵף אֹתְכֶם לֹא תַעֲמְדוּ בְּמִקּוֹמְכֶם.

יב. כִּי חָלָה לְטוֹב, יוֹשְׁבַת מְרוֹת - העיר מרות, הַתְּמַלְאָה בַחֵיל וְרַעְדָה, עַל הַטּוֹב שֶׁאֲבַד מִמֶּנָּה, כִּי יֵרֵד רָע מֵאֵת ה' לְשַׁעַר יְרוּשָׁלַם - אך הרע הבא עליהם ושהגיע עד ירושלים, אינו במקרה, אֲלֵא מֵאֵת ה' עַל רוֹב פִּשְׁעֵיהֶם.

יג. רָתַם הַמְּרֻכָּבָה לְרֶכֶשׁ, יוֹשְׁבַת לְכִישׁ - קשרו את המרכבה לרֶכֶשׁ, (שֶׁם בְּהֵמָה הַמִּמְהֵרֶת לְרוּץ), וְיַהֲרֹוּ לְבָרוּחַ, אֲנָשִׁי לְכִישׁ שְׁבִיָּהוּדָה, רֵאשִׁית חֲטָאתָהּ הִיא, לְבַת צִיּוֹן - כי יושבי לכיש, היו הראשונים ביהודה, שְׁלִמְדוּ אֵת אֲנָשֵׁי יְהוּדָה לְחֲטוֹא בַעֲ"ז,

יד. כִּי בָךְ נִמְצְאוּ פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל - כי בך, בלכיש שביהודה, נמצאה הע"ז שפשעו בה ישראל, וְהַתְּפַשְׁטָה עַד שֶׁהִגִּיעָה לְבַת צִיּוֹן, לִירוּשָׁלַם.

יז. לָכֵן תִּתְּנִי שְׁלוּחִים, עַל מוֹרְשֵׁת גַּת - לכן, תתנו יושבי לכיש, מתנות, לעיר מורשת גת, וְתִכְנַעֲוּ לַפְּנִיָּהֶם, ("מורשת גת" - כי העיר גת שבארץ

ה. לָכֵן - מפני שעוֹשֵׂקִים אתם איש את רעהו,
 לֹא יִהְיֶה לָךְ מִשְׁלִיךְ חֶבֶל בְּגוֹרֵל - לא יהיה
 מזרעכם (מזרע המשפחה הרעה הגוזלים איש ונחלתו), מי
 שישליך חבל מדידה, לחלוק את שדות הארץ,
 בְּקֵהֶל ה' - בתוך קהל ה', שישוּבוּ מהגלות.
 ו. אֵל תִּטְפוּ יִטִּיפוּן - נביאי ה'! אל תטיפו
 לישראל דברי נבואה ותוכחה,
 לֹא יִטְפוּ לְאֵלֶהָ - לישראל,
 לֹא יִסַּג, כְּלָמוֹת - שכך, לא ישיגו ויבואו
 עליכם, בזיונות מישראל.
 ז. הָאָמֹר בֵּית יַעֲקֹב - האם לא כך אומרים
 בית יעקב!?
 הַקָּצֵר רוּחַ ה' - האם קצרה רוח ה' (רצון ה'),
 מלסלוח, ומדוע לא מושיענו?
 אִם אֵלֶה מַעֲלָלָיו - האם כך הם מעשיו, להרע
 לבריותיו, ומדוע אינו מטיב עימנו!?
 הַלֹּא דְבָרֵי יִיטִיבוּ, עִם הַיִּשְׂרָאֵל - הלא דבר
 ה' הטוב, יבוא להולך בדרך ישרה!
 (ורק לרשעים, קצרה רוחי ואלה מעללי).
 ח. וְאֶתְמוּל - הלא רק אתמול, (ר"ל, לא תוכלו
 להכחיש הדבר)
 עִמִּי לְאוֹיֵב יְקוּמִם - עמי, קמים איש על רעהו -
 כאוייב,
 מִמּוֹל שְׁלֵמָה - כשתעמדו ממול אדם, הלוּבֵשׁ
 שמלה (בגד) יפה,
 אֶדְר תִּפְשְׁטוּן - את אדרתו (בגד מפואר), תפשיטו
 ותגזלו ממנו,
 מַעֲבִירִים בָּטַח - מאנשים, העוברים בבטחה
 בדרכם, תגזלו את רכושם,
 שׁוֹבֵי מִלְחָמָה - ויהיו אנשים אלו, כמו
 הבורחים משדה המלחמה, השבים חסרי כל.
 ט. נָשִׂי עִמִּי תִגְרְשׁוּן - אחר שגזלו הבתים,
 גְּרְשׁוּ מֵהֶם אֶת הַנָּשִׁים,
 מִבֵּית תַּעֲנֹגִיָּה - שתענוג לאשה לשבת בביתה,
 מַעַל עַלְלֶיהָ, תִּקְחוּ הַדָּרִי לְעוֹלָם - את ההדר,
 את העוֹשֵׂר, שנתת להם לקשט בהם את
 עולליהם, (את בניהם הקטנים), תקחו מהם ולא
 תשיבו אותו לעולם.
 י. קוּמוּ וּלְכוּ - לגלות,
 כִּי לֹא לַרְשָׁעִים כְּמוֹכֶם,
 זֹאת הַמְּנוּחָה - נתתי את ארצי זו, שיושבים בה
 במנוחה ובשלוה,
 בַּעֲבוּר טְמֵאָה - בגלל שטמאתם את הארץ
 בעוונותיכם,
 תִּחַבֵּל - הארץ, תחבל ותשחית אתכם,
 וְחַבֵּל נִמְרָץ - חבלה והשחתה נמרצה, חזקה.
 יא. לוֹ אִישׁ הִלְךְ רוּחַ וְשָׁקַר כָּזָב, אֵטָף לָךְ לַיִן
 וְלִשְׂכָר - אך אם היו מוצאים איש, שהיה מנבא
 להם בשקר ובכזב, ששלום יהיה להם, תמורת
 יין ושיכר שהיו נותנים לו,
 וְהָיָה מִטִּיף הָעַם הַזֶּה - הוא היה נביא מקובל
 בעם, ולו היו שומעים.

פלשתים, נכבשה ע"י דוד, ובעוון ישראל, חזרו פלשתים לקחת את
 גת להיות להם למורשה.)

בְּתֵי אֲכָזִיב - העיר אכזיב שביהודה,
 לְאֲכָזָב, לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל - תלקח ע"י האוייב,
 ותעזב ותפסק מלהיות למלכי ישראל.

(למלכי ישראל - מלכי יהודה גם נקראו מלכי ישראל, כמו
 שאמר: "כל אלה בני יהושפט מלך ישראל", וכן אמר: "כי הכניע
 ה' את יהודה בעבור אחז מלך ישראל". רד"ק)

טו. עַד הִירָשׁ אָבִיא לָךְ יוֹשֶׁבֶת מְרֵשָׁה - עוד
 יבוא האוייב, שיִרֶשׁ אותך העיר מרישה, (עירו של
 מיכה)

עַד עַדְלָם, יבוא פְּבוֹד יִשְׂרָאֵל - עד העיר עדולם,
 יביא האוייב את העוֹשֵׂר מערי יהודה.

טז. קָרְחֵי וְגָזִי - מרטו ותגזזו שערות ראשכם,
 כדרך האבלים,

עַל בְּנֵי תַעֲנוּגִיָּה - על הרעה שבאה על בְּנִיךְ, שהיו
 רגילים בתענוגים,

הַרְחִבֵי קָרְחֵיךָ, כְּנֶשֶׁר - הרחיבו את מקום
 תלישת השיער, כְּנֶשֶׁר, שרוב שערותיו תלושות,
 כִּי גָלוּ מִמֶּנָּךְ - בְּנִיךְ.

פרק ב

א. הוּי - אוי,
 חֲשָׁבֵי אָנוּן - על החושבים לעשות רע,
 וּפְעֻלֵי רָע עַל מִשְׁכָּבוֹתֵם - חושבים בשכבם על
 משכבם כיצד לפעול רע,
 בְּאוֹר הַבֶּקֶר יַעֲשׂוּהָ - את מחשבתם הרעה,
 כִּי יֵשׁ לְאֵל יָדָם - כי יש כוח בידם לעשות הרעה.
 ב. וְחִמְדוּ שְׂדוֹת וְגָזְלוּ - חמדו בליבם שדות
 אחרים, וגזלו אותם,
 וּבְתֵימָם וּנְשָׂאוֹ - חמדו בתי אחרים, ונשאו ולקחו
 אותם לעצמם,
 וַעֲשׂוּ גְבַר וּבֵיתוֹ, וְאִישׁ וּנְחֻלָּתוֹ - לקחו בעוֹשֵׂק
 את האיש, וגם את ביתו ונחלתו,
 ג. לָכֵן כֹּה אָמַר ה', הַנְּנִי חֲשָׁב עַל הַמִּשְׁפָּחָה
 הַזֹּאת רָעָה - הנה אני חושב להביא על בניי
 רעה,
 אֲשֶׁר לֹא תִמְיִשׁוּ מִשָּׁם צְוֹאֲרֵיכֶם - רעה תדבק
 בכם כך, שלא תוכלו להזיז ממנה את צואריכם,
 (כעול, שלא זו מצואר הבהמה),
 וְלֹא תִלְכוּ רוּמָה, כִּי עַתָּה רָעָה הִיא - ולא תלכו
 בקומה זקומה, כי זמן רעה הוא.
 ד. בַּיּוֹם הַהוּא יִשָּׂא עֲלֵיכֶם מִשָּׁל - ישא עליכם
 המקונן משל על גודל רעתכם,
 וְנָהָה, נָהָה נְהִיָּה - יקונן קינה, (נהי-בני ויללה)
 אָמַר שְׂדוּד נִשְׁדָּנוּ - ויאמר: הנה נשדדנו ע"י
 האוייב,
 חֶלֶק עִמִּי, יָמִיר - החלק של עמי, נחלת בניי,
 הוחלפה להיות של זרים,
 אֵיךְ יִמִּישׁ לִי - איך יסיר עבורינו, את נחלתנו
 מיד הגויים,
 לְשׁוֹבֵב שְׂדֵינוּ יַחֲלַק - וישיב לנו את שדותינו,
 המחולקות לגויים ע"י האוייב.

וְאֲשֶׁר לֹא יִתֵּן עַל פִּיהֶם, וְקִדְּשׁוּ עֲלֵיו מַלְחָמָה - ולמי שלא יתן להם בשר, ינבאו עליו, שמזומנת לבוא עליו מלחמה.

ו. לָכֵן לִילָה לְכֶם, מַחְזֹז, וְחֲשֵׁכָה לְכֶם, מְקַסֵּם - לכן, תבוא פורענות, (לילה - חושך) על נביאים אלו החוזים וקוסמים שקר,

וּבָאָה הַשֶּׁמֶשׁ עַל הַנְּבִיאִים, וְקִדְרַת עֲלֵיהֶם הַיּוֹם - תשקע השמש על הנביאים, ויחשך עליהם היום. (ר"ל, תבוא עליהם פורענות)

ז. וּבִשְׁוֹ הַחֲזִים, וְחִפְרוּ הַקְּסָמִים - תבוא מושה וחרפה, על החוזים והקוסמים שקר, (כשנבואתם לא מתקיים)

וְעִטּוֹ עַל שֶׁפֶס פְּלֶם - ויעטו, יכסו בגדיהם על ראשם עד השפס, כדרך האבלים, פִּי אֵין מַעֲנֵה אֱלֹהִים - כי יכירו כולם, כי לא האלוקים הוא שענה להם, כדבריהם.

ח. וְאוֹלָם אֲנֹכִי - אך באמת, אני מיכה, מְלֵאתִי כַח אֶת רוּחַ ה' - מלא כוח נבואה, מרוח ה'

וּמִשְׁפָּט - לאמר נבואות משפט אמת, וּגְבוּרָה - ומלא בגבורה לנבא נבואותי, ולא אפחד משַׁרֵי העם הרשעים,

לְהַגִּיד לַיַּעֲקֹב פִּשְׁעוֹ, וְלִישְׂרָאֵל חַטָּאתוֹ - לנבא על פשעי וחטאות בניי.

ט. שִׁמְעוּ נָא זֹאת רְאֵשֵׁי בֵּית יַעֲקֹב, וְקַצִּינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל - שְׁרֵי העם, הַמְּתַעֲבִים מִשְׁפָּט - שמתעבים משפט אמת, וְאֵת כָּל הַיְשָׁרָה יַעֲקֹבֵנו - ואת הדרך הישרה - יעקמו.

י. בְּנֵה צִיּוֹן בְּדָמִים - הבונים את בתיהם בציון, עֵינֵי שְׂרוּצְחִים אֲנָשִׁים, ולוקחים את ממונם, וִירוּשָׁלַם בְּעוֹלָה - ובונים את בתיהם שבירושלים, עֵינֵי שֶׁקֶר ורשע.

יא. רְאֵשֵׁיהָ, בְּשַׁחַד יִשְׁפֹּטוּ - ראשי העם, מצדיקים במשפט, את הנותן שוחד, וְכַהֲנֵיהָ, בְּמַחִיר יוֹרוּ - והכהנים, מורים את הדין, לפי רצון הנותן מחיר, (כסף),

וּנְבִיאֵיהָ, בְּכֶסֶף יִקְסְמוּ - ונביאי השקר, קוסמים קסמים, בעבור הכסף שיתנו להם, וְעַל ה' יִשְׁעֵנוּ לְאֹמֵר, הֲלוֹא ה' בְּקִרְבָּנוּ לֹא תָבוֹא עֲלֵינוּ רָעָה - ואחר כל זאת, היו בוטחים שלא תבוא עליהם הרעה כיון שהשכינה עדיין שורה בישראל.

(כמו שאמרנו: "היכל ה' היכל ה' המה", ירמיהו ז' ד')

יב. לָכֵן בְּגִלְלָכֶם - בגלל עוונותיכם, צִיּוֹן, שְׂדֵה תַחְרָשׁ - ציון תכבש עֵינֵי האוייב, ותהיה נחרשת כשדה,

וִירוּשָׁלַם, עֵינֵי תִהְיֶה - וירושלים תהפך, לגלי אבנים, מחורבן הבתים,

וְהָר הַבַּיִת, לְבַמּוֹת יַעֲר: (כמו בירמיהו: "מיכה המורשתי, הִיָּה נֶבֶא בִימֵי חֲזָקֵיהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה, וַיֹּאמֶר אֵל כָּל עַם

יב. אֶסּוּף אֶסּוּף יַעֲקֹב כְּלָד, קִבֵּץ אֶקְבֹּץ שְׂאֵרֵית יִשְׂרָאֵל - אך לעתיד לבוא, אאסוף ואקבץ את כל ישראל מגלותם,

יחד אֶשְׁיַמְנוּ כְּצֹאן בְּצָרָה, כְּעֵדֶר בְּתוֹךְ הַדְּבָרוֹ - אשים את כל ישראל בא"י, כעדר צאן, הנתון בתוך "מבצרו", בתוך גדרות הדיר, (ששם הוא שמור ומוגן),

תְּהִימְנָה מְאֹדָם - ותהיה הארץ, הומה מרוב אדם.

יג. עֲלֵה הַפָּרֶץ לַפְּנִיָּהם, פָּרְצוּ וַיַּעֲבְרוּ, שַׁעַר וַיֵּצְאוּ בּוֹ - מלך המשיח, המושיע את ישראל, יפרוץ לפני בניי את שערי הגלות, ודרך שער זה יצאו וישבו לארץ,

וַיַּעֲבֹר מִלְכָם לַפְּנִיָּהם - מלך המשיח, וְה' בְּרֵאשֵׁים - וה' בראש כולם, לעזרם בדרך.

פרק ג

א. וְאָמַר שִׁמְעוּ נָא רְאֵשֵׁי יַעֲקֹב, וְקַצִּינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל - שמעו נא, ראשי ישראל, מנהיגי העם, הֲלוֹא לְכֶם לְדַעַת אֶת הַמִּשְׁפָּט - הרי עליכם מוטלת החובה, להזהיר על עשיית משפט צדק בעם.

ב. שִׁנְאֵי טוֹב וְאֶהְיֶי רָע - אך הם בעצמם, שונאים לעשות טוב, ואוהבים את הרע, גִּזְלֵי עוֹרִים מֵעֲלֵיהֶם, וּשְׂאֲרִים, מֵעַל עֲצֻמוֹתָם - מרבים לגזול את כל רכוש חבריהם, עד שכאילו מפשיטים את מהם את העור, ואת הבשר מעל העצמות.

ג. וְאֲשֶׁר אֶכְלוּ שְׂאֵר עֲמִי - גוזלים את העם, עד שכאילו אוכלים את בשרם, וְעוֹרִים מֵעֲלֵיהֶם הַפְּשִׁיטוּ - ואת העור מפשיטים מעליהם,

וְאֵת עֲצֻמֹתֵיהֶם פָּצְחוּ - ואת עצמותיהם - שוברים, (כדי למצוץ את מוח העצם),

וּפָרְשׁוּ כַּאֲשֶׁר בְּסִיר, וּכְבִּשְׂר בְּתוֹךְ קַלְחַת - ופורסים בשרם לפרוסות, כמו שפורסים את הבשר לפני ששמים אותו בסיר. (קלחת = סיר).

ד. אֵז יִזְעֲקוּ אֵל ה', וְלֹא יַעֲנֶה אוֹתָם - אז, כשתבוא עליהם הרעה, יזעקו אל ה', ולא יענה להם להושיעם,

וַיִּסְתַּר פְּנֵיו מֵהֶם בְּעַת הַהֵיא - ויסתיר מהם את פניו, ולא יושיעם,

כַּאֲשֶׁר הִרְעוּ מֵעֲלֵיהֶם - כמו שהם הרבו לעשות רע, ולא שמעו את זעקות העשוקים.

ה. כֹּה אָמַר ה', עַל הַנְּבִיאִים, הַמְּתַעֲבִים אֶת עַמִּי - על נביאי השקר, הגורמים לעמי, לתעות מדרך ה',

הַנִּשְׁכָּחִים בְּשִׁנְיָהֶם וְקָרְאוּ שְׁלוֹם - למי שנותן להם בשר לנשוך בשיניהם, ינבאו: שלום יהיה לך,

יהודה לאמר, כה אמר ה' צבאות, ציון שדה תחרש, וירושלים עינים תהיה, והר הבית לבמות יער". (ירמיהו כו' יח')

פרק ד'

א. וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים - כך יהיה לעתיד לבוא, **יְהִיָה הַר בֵּית ה' נְכוּן** - ההר שביהמ"ק עליו, יהיה מוכן ומתוקן, **בְּרֹאשׁ הַהָרִים** - בהר הגבוה - החשוב שבהרים, **וְנִשְׂאָה הוּא מְגֻבְעוֹת** - ומרומם בחשיבותו משאר הגבעות, **וְנִהְרֻ עֲלָיו עַמִּים** - יתקבצו וימשכו כל הגויים לביהמ"ק - כְּמִי הַנְּהַר הַרְבִּים. **ב. וְהִלְכוּ גוֹיִם רַבִּים, וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר ה' - בּוֹאוּ, וְנַעֲלֶה לְהַר שֶׁל ה', וְאֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב** - אל הבית של אלוקי ישראל, הוא ביהמ"ק, **וַיִּזְרְנוּ מִדְּרָכָיו** - יורה, ילמד אותנו מלך המשיח את דרכי ה', **וְנִלְכֶה בְּאַרְחֻתָיו** - ונלך בדרכיו, **כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה, וְדָבַר ה' מִירוּשָׁלַם** - ולכן ינהרו אליו כל הגויים. **ג. וְשִׁפְטוּ בֵּין עַמִּים רַבִּים, וְהוֹכִיחַ לְגוֹיִם עֲצָמִים עַד רְחוֹק** - מלך המשיח, ישפוט, ויברר המשפט בין עמים עצומים (עמים חזקים), היושבים בארצות רחוקות, **וְכַתְּתוּ חֲרִבְתֵיהֶם לְאֵתִים וְחִנִּיתֵיהֶם לְמִזְמֹרוֹת** - ומתוך כך, ישָׁבְרוּ כְּלֵי הַמַּלְחָמָה (חרב, חנית), ויעשו מהם כלי עבודת אדמה. (אתים - פְּלִי חִפְיָהּ בַּאֲדָמָה, מִזְמֹרוֹת - כְּלֵי לַחִיתוּךְ הַזְּמֹרוֹת, הַעֲנָפִים שֶׁבְכֶרֶם). **לֹא יִשְׂאוּ גוֹי אֶל גוֹי חֶרֶב** - לא ילחמו אחד בשני, **וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה** - לא ילמדו עוד דרכי מלחמה, כי ישכון שלום. **ד. וַיִּשְׁבוּ אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֲנָתוֹ** - כולם ישבו במקומם בשלום ובשלוה, **וְאִין מַחְרִיד** - ואין מי שיחריד ויפחיד אותם משלותם, **כִּי פִי ה' צְבָאוֹת דָּבַר** - וכך יהיה. **ה. כִּי כָל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו, וְאֲנַחְנוּ נִלְךְ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד** - וכל הטובה והגדולה הזאת, תבוא על בניי, כי כל העמים הולכים בשם הע"ז שלהם, וישראל אף בגלותם, הולכים בשם ה' תמיד. **ו. בַּיּוֹם הַהוּא נֶאֱסָה ה', אִסְפָּה הַצִּלְעָה** - אאסוף מהגלות את ישראל, שהם כצולעים וכואבים מצרות הגלות, **וְהִנְדַחְתָּ אֶקְבָצָהּ** - ואת ישראל שנדחו מלפני - אקבץ לארצם, **וְאֲשֶׁר הִרְעֵתִי** - וכמו שעשיתי עמהם רע, כך אטיב להם הטבה גדולה.

ז. וְשִׁמְתִי אֶת הַצִּלְעָה, לְשָׂאֲרֵית - אֲשֵׁים וְאֲתָן שארית לישראל, שהם כצולעים וכואבים מצרות הגלות, (שלא יָכֻלוּ בֵּין הַגּוֹיִים) **וְהִנְחִלְתָּהּ, לְגוֹי עֲצוּם** - ואת ישראל, שהיו רחוקים מהלאה לארצם, אשים להיות עם חזק, **וּמִלְךָ ה' עֲלֵיהֶם בְּהַר צִיּוֹן, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם** - וה' ית', ימלוך עליהם לעולם. (ולא הגויים). **ח. וְאַתָּה מְגִדֵּל עֲדָר, עַפְלַב בַּת צִיּוֹן** - אַתָּה צִיּוֹן, הנה יאספו אליך ישראל, (מגדל, עופל = עיר ציון, שהיא כמגדל שישראל נאספים שם) **עֲדִיף תֵּאֲתָה** - אליך יבואו, **וּבָאָה הַמְּמִשְׁלָה הַרְאֲשֹׁנָה, מִמְּלַכַת לְבַת יְרוּשָׁלַם** - תשוב ותבוא הממלכה הראשונה, (מלכות בית דוד) למלוך בירושלים. **ט. עֲתָה, לְמָה תִּרְעֵעִי רַע** - מדוע תבקשי לך רעים, את הגויים שיעזרו לך בעת רעתכם ? **הַמִּלְךָ אֵין בָּךְ** - האם אין לך מלך ? (ה'), **אִם יוֹעֲצֶךָ אֶבְדָּ** - וכי אבדו ממך הנביאים שיועצים לך לשוב אל ה' ? **כִּי הִחְזִיקְךָ חֵיל פִּיּוֹלָדָה** - כאשר בא עליכם האויב, ואוחז אתכם פחד פחיל היולדת. **י. חוֹלֵי וְגַחֵי בַת צִיּוֹן, פִּיּוֹלָדָה** - תפחדו ותאנחו כיולדת, בני ציון, **כִּי עֲתָה תִצְאֵי מִקְרִיָה** - כי עוד מעט, ותצאי מהעיר ירושלים - לגלות, **וְשָׁכַנְתְּ בַשָּׂדֶה** - וכדרך השבויים, תלונו בשדה, **וּבָאֵת עַד בָּבֶל** - ותגלי ממקומך עד בבל, **שָׁם תִּנְצְלִי, שָׁם יִגְאָלְךָ ה' מִכַּף אִיבֶיךָ** - ושם בבבל, יציל ויגאל אותך ה' מכל אויביך. **יא. וְעֲתָה נֶאֱסָפוּ עֲלֶיךָ גוֹיִם רַבִּים** - כי בזמן הגאולה, יאסוף ה' עליכם גויים רבים, (גוג), **הָאֲמָרִים תִּחְנַף** - שאומרים שכעת, יושבי הארץ הרשיעו והתחייבו להענש על ידינו, **וְתַחַז בְּצִיּוֹן עֵינֵינוּ** - ונראה בעינינו, את נפילת ציון בידינו. **יב. וְהִמָּה לֹא יָדְעוּ מַחֲשָׁבוֹת ה', וְלֹא הִבִּינוּ עֲצָתוֹ** - אך הם לא ידעו ולא הבינו את מחשבתו של ה', **כִּי קִבְּצָם, כְּעֵמִיר גֶרְנָה** - שפיתה אותם להתאסף על ירושלים כולם יחד, כעמיר הנאסף בגורן, וכך יִכְלֶה את כולם יחד. **יג. קוֹמִי וְדוּשִׁי בַת צִיּוֹן** - קומי בת ציון, ותדושי את גוג והעמים שעִימוּ, כתבואה שדשים אותה בגורן, **כִּי קִרְנֶךָ אֲשֵׁים בְּרֹזֶל** - כי אחזק אתכם, ותכו בהם בחוזק, כקרני ברזל הנוגחות בחזקה, **וּפְרִסְתֶיךָ אֲשֵׁים נְחוּשָׁה** - ותרמסו אותם, כאילו פרסות רגליכם, עשויות נחושת חזקה, **וְהִדְקוֹת עַמִּים רַבִּים** - תִּכְתְּשִׁי עַד דָּק, עמים רבים,

והציל מאשור כי יבוא בארצנו וכי ידרוך בגבולנו - ויצילנו מאשור, שיבוא לכבוש את ארצנו. (אשור ובבל, כמשל על אויב שיבוא עלינו)

ו. והיה שארית יעקב בקרב עמים רבים - הצלת שארית ישראל, מגוג ומהעמים הרבים שאיתו, תהיה רק מאת ה', ובדרך ניסית, כטל מאת ה' פריביים עלי עשב - כטל ומטר על העשב, הבאים בלא יד אדם רק מאת ה' ית',

אשר לא יקנה לאיש, ולא ינחל לבני אדם - כך, לא יקוו ישראל לעזרת אדם, אלא רק לישועת ה'.

ז. והיה שארית יעקב בגוים בקרב עמים רבים - ישראל, יכו בעמים הרבים שיבואו עם גוג, כאריה בבהמות יער - כאריה הטורף את בהמות היער,

ככפיר בעדרי צאן - וככפיר, (אריה), הטורף את עדרי הצאן,

אשר אם עבר - אשר אם יעברו לפני האריה, ורמס וטרף - ירמוס ויטרף אותם,

ואין מציל - ואין מי שיוכל להציל אותם מידו. ח. תרם ידך על צריך - יד ישראל, תהיה רמה לגבור על האוייבים,

וכל איביך יפרתו - וכל האוייבים - יכרתו ע"י ישראל.

ט. והיה ביום ההוא נאם ה' - אחר הישועה מגוג ומגוג,

והכרתי סוסיך מקרבך והאבדתי מרכבתיך - לא יהיה צורך בסוסים ובמרכבות, כי יהיה שלום.

י. והכרתי ערי ארצך, והרסתי כל מבצריך - לא יהיה לכם עוד צורך בערי מבצר, להגן מאוייבים.

יא. והכרתי כשפים מידך, ומעוננים לא יהיו לך - לא תעסקו עוד, בכשפים ובעוננות, לדעת את העתידות, כי תבטחו בה' ית'.

יב. והכרתי פסיליך ומצבותיך מקרבך, ולא תשתחוו עוד למעשה ידיך - כי תבטחו בה' ית'.

יג. ונתשתי אשיריך מקרבך - אעקור מתוכך עצי אשירה שעבדתם ע"ז,

והשמדתי ערייך - ואשמיד ממך את כל השונאים אותך. (ת"י ; כמו: "...בל יקמו וירשו ארץ ומלאו פני תבל ערים" ; ישעיהו יד' כב').

יד. ועשיתי באף ובחמה, נקם את הגוים - אנקום נקמתי בגויים בחימה שפוכה, אשר לא שמעו - מפני שלא שמעו לקבל עליהם מלכות שמים.

והחרמתי לה' בצעם, וחילם, לאדון כל הארץ - עושר הגויים, יוחרם לה',

יד. עתה - בזמן ההוא, (מלחמת גוג ומגוג),

תתגדדי - תשרטו בשרכם, דרך צער ואבילות, בת גדוד - גוג, עם כל גדודי חייליו.

מצור שם עלינו - גוג,

בשבט, יפו על הלחי את שבט ישראל - ובמקל, היו מכים על הלחי, את שופטי ישראל.

(כמו שניבא זכריה על פורענות גוג: "ואספתי את כל הגוים אל ירושלים למלחמה, ונלכדה העיר, ונשסו הבתים, והנשים תשכבנה, ויצא חצי העיר בגולה, ויתר העם לא יפרת מן העיר", זכריה יד' ב')

פרק ה

א. ואתה בית לחם אפרתה - נבואה על העיר בית לחם, (הנקראת גם אפרת),

צעיר להיות באלפי יהודה - שהיא עיר קטנה מערי יהודה,

ממך לי יצא, להיות מושל בישראל - ממך יצא מלך המשיח שימשול בישראל,

ומוצאתיו מקדם מימי עולם - מוצא משפחת מלך המשיח, הוא מבית לחם.

(מזרע דוד שבא מבית לחם)

ב. לכן יתנם - לכן יתן ה' את ישראל נתונים בצרה,

עד עת יולדה ילדה - עד שיגיע זמן הלידה, זמן הגאולה, (המשיל את הצרות לצירי לידה),

ויתר אחיו - השארית מיהודה, שישארו ממלחמת גוג ומגוג,

ישובו על בני ישראל - ישובו להיות ממלכה אחת יחד עם עשרת השבטים.

ג. ועמד ורעה בעז ה' - מלך המשיח יעמוד וינהיג את בני, בעוז שיתן לו ה',

בגאון שם ה' אלהיו - ובגדולה שיתן לו ה',

וישובו - וישבו בניי בשלום על אדמתם,

כי עתה יגדל עד אפסי ארץ - כי פרסום גדולתו של מלך המשיח, יגדל עד קצה הארץ.

ד. והיה זה, שלום - ושלטון מלך המשיח, יביא עלינו את השלום,

אשור כי יבוא בארצנו, וכי ידרוך בארמנותינו - ואם יבוא אויב בארצנו (כמו שאור שבא עלינו כעת),

לכבוש את ארמנותינו,

והקמנו עליו - על האוייב,

שבעה רעים, ושמנה נסיכי אדם - שבעה מנהיגים ושמונה שרים תחת מלך המשיח, להגן עלינו מפניו.

ה. ורעו את ארץ אשור בחרב - ישברו שרים אלו את ארץ אשור, (האוייב), בחרב,

ואת ארץ נמרוד בפתחיה - וכן את פתחי הערים שבארץ נמרוד, (ארץ בבל שהיא תחילת מלכות נמרוד,

"ותהי ראשית ממלכתו בבל..."; בראשית י' י')

פרק ו

לְעִיר יִקְרָא - קורא לאנשי העיר ירושלים, לשוב בתשובה. ("לְעִיר" - העיר המיוחדת, ירושלים).
 וְתוֹשִׁינָה יִרְאֶה שְׂמֶךְ - וע"י הנביא, שהוא איש תוֹשִׁינָה, (איש חכם), הרואה את שם ה' ומתבונן בדרכיו,
 שְׁמָעוּ מִטָּה - שמעו דְּבָרִי, שְׁמִטָּה (מקל) הפורענות, עומד מוכן להכות ברשעים,
 וּמִי יַעֲדָה - ושמעו, מי הוא שמיעד את המטה להכות ברשעים. (ומי יוכל להציל מפניו ?)
 י. עוֹד הָאֵשׁ - האם אחר תוכחתי, יש עוד, (האש - האם יש ?)
 בֵּית רָשָׁע אֲצֻרוֹת רָשָׁע - בבית הרשע, אוצרות שאסף בעוֹשֶׁק,
 וְאֵיפֹת רְזוֹן זְעוּמָה - והאם יש עוד בביתו, מידת איפה, (מידת נפח), כחוושה וחסרה ממידתה? (ו"ל, הלא אחר כל אזהרותי, אין הרשעים שְׁבִים מדרכם הרעה !)
 יא. הַאֲזָכָה בְּמֵאזְנֵי רָשָׁע - וכי יזכו בדין, כשבביתם עדיין עומדים מאזְנֵי רָשָׁע, הגוזלים את הבריות !!
 וּבְכִיס אֲבָנֵי מֶרְמָה - וכשפִּיסם מלאה, באבני משקל, הִמְרָמוֹת את המשקל.
 יב. אֲשֶׁר עֲשִׂירֶיהָ מְלֵאוֹ חֶמֶס - אשר עשירי ירושלים, מלאים בתיהם, בממון גזול,
 וְיֹשְׁבֵיהָ דָּבְרוּ שָׁקֶר, וּלְשׁוֹנָם רִמְיָה בְּפִיהֶם - ויושבי ירושלים, מדברים דברי שקר לרמות את הבריות.
 יג. וְגַם אֲנִי הִחֲלִיתִי הַכּוֹתֶךְ - גם אני, נתתי לך מכות חזקות, עד שיהיו חולים מהם,
 הַשָּׁמַם עַל חֲטֹאתֶיךָ - אעשה את ארצכם שממה, (שתגלו מן הארץ), בגלל חֲטֹאתֶיךָ.
 יד. אֶתְּהָ תֹאכַל וְלֹא תִשָּׁבַע - גם שיהיה לכם אוכל, לא תשבֵעו ממנו,
 וְיִשְׁחָד בְּקֶרְבְּךָ - ומתוך הרעב, יִפְנַע לְבָבְךָ, וְתִסַּג וְלֹא תִפְלִיט - גם כשתשיג את האוייבים, לא תציל את בניך שנלקחו בשבי,
 וְאֲשֶׁר תִּפְלֹט לַחֲרָב אֶתֶּן - ואף כשתציל, יגבר עליך האוייב, ויהרוג אותם בחרב.

טו. אֶתְּהָ תִזְרַע, וְלֹא תִקְצוֹר - שדות שתזרע, יקצור האוייב את התבואה,
 אֶתְּהָ תִדְרֹךְ זֵית, וְלֹא תִסוֹף שָׁמֶן - האוייב, יסוף עצמו בשמן, שתוציא מהזיתים,
 וְתִירוֹשׁ, וְלֹא תִשְׁתֶּה יַיִן - ואת היין מהגפנים יקח האוייב.
 טז. וְיִשְׁתַּמְרוּ חֻקוֹת עֲמָרִי, וְכָל מַעֲשֵׂה בֵּית אַחָב - ואחר כל היסורים האלו, עדיין שומרים אתם את חוקות ומעשי עמרי ואחאב, מלכי ישראל הרשעים,
 וְתִלְכוּ בְּמַעֲצוֹתָם - והולכים על פי עצתם הרעה,

א. שְׁמָעוּ נָא אֶת אֲשֶׁר ה' אָמַר, קוֹם רִיב - קום מיכה, להוכיח ולהתווכח עם ישראל,
 אֶת הַהָרִים, וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבְעוֹת קוֹלְךָ - והרם קולך, עד שישמעו ההרים והגבעות את קולך,
 ב. שְׁמָעוּ הָרִים אֶת רִיב ה' - שמעו ההרים, את הריב שיש לה' עם ישראל,
 וְהֵאֲתַנִּים, מִסְּדֵי אֶרֶץ - וההרים החזקים, שהם יסוד הארץ,
 כִּי רִיב לַה' עִם עַמּוֹ, וְעַם יִשְׂרָאֵל יִתּוֹכַח:
 ג. עַמִּי, מָה עֲשִׂיתִי לָךְ - עמי, שימו לבכם לכל הטובות שעשיתי עמכם,
 וּמָה הִלְאֲתִיךָ - והאם עייפתי אתכם בעבודתי !!
 עֲנֵה בִי - העידו בי, אם אמנם עייפתי אתכם.
 ד. כִּי הִעֲלִיתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וּמִבֵּית עַבְדִּים פְּדִיתִיךָ,
 וְאֲשַׁלַּח לְפָנֶיךָ אֶת מִשָּׁה אֶהְרֹן וּמְרִים - שינהיגו אתכם.
 ה. עַמִּי, זָכַר נָא מָה יַעֲץ בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב, וּמָה עֲנָה אֲתוֹ בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר - עמי, זכרו את מחשבתו הרעה של בלק עליכם, ומה שצויתני על בלעם לברך אתכם,
 מִן הַשָּׁטִיִם עַד הַגְּלָגַל - וזכרו, את כל הטובות שעשה עמכם ה', מהשיטים, שעבדתם שם לבעל פעור, ועד שהעביר אתכם את הירדן ובאתם לגלגל,
 לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת ה' - וכל זה עשה עמכם, כדי שתדעו את רוב הצדקות שעושה עמכם ה', ותלכו בדרך טובה.
 ו. בְּמָה אֶקְדָּם ה' - בְּמָה נִקְדַּם אֶת פְּנֵי ה', וּנְשַׁלֵּם לוֹ עַל רֹב הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ ?
 אֶפְפָּ לְאֱלֹהֵי מְרוֹם - ובְּמָה אֶרְאֶה כְּפִיפּוֹת קוֹמַתְנוֹ וְהַכְּנַעַת לִבְבָנוּ לִפְנֵינוּ ?
 הָאֶקְדָּמֶנּוּ בְּעוֹלוֹת, בְּעִגְלִים בְּנֵי שָׁנָה - האם נתרצה לפניו, כשנביא עולות של עגלים !!
 ז. הִיִּרְצָה ה' בְּאַלְפֵי אֵילִים, בְּרִבְבוֹת נְחָלֵי שָׁמֶן - וכי נהיה רצויים לפני ה', אם נביא לפניו אלפי אילים, ורבבות נחלים של שמן למנחות !!
 הָאֶתֶן בְּכוֹרֵי פִשְׁעֵי, פְּרִי בְטְנֵי חֲטֹאת נַפְשֵׁי - וכי ירצה ה', שאתן לו את בני בכורי, ככפרה על פִּשְׁעֵי וְחֲטֹאתֵי !!
 ח. הֲגִיד לָךְ אָדָם - אדם ! הנה אומר לך הקב"ה, מָה טוֹב, וּמָה ה' דוֹרֵשׁ מִמֶּךָ - מה טוב לפני ה' שתעשה, ומה דורש הוא ממך,
 כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט - אינו חפץ בעולות ובבניך, כי אם לעשות משפט אמת,
 וְאֶהְבֵּת חֶסֶד - לאהוב ולרדוף, אחר עשיית חסד בין איש לרעהו,
 וְהִצַּנַּע לָכֶת עִם אֱלֹהֶיךָ - ללכת בצניעות בדרכי ה', ולא בפרסום ובגאווה.
 ט. קוֹל ה' - הנה קול ה', ביד הנביא,

יֹסֵם מִצְפָּיִךְ - הַיּוֹם, שְׁמִצְפָּה אֶתְּהָ שֶׁתְּבוֹא בּוֹ הַטּוֹבָה,
פְּקֻדְתֶּךָ בָּאָה - יְבוֹא בּוֹ זְכוּרוֹן פִּשְׁעֶיךָ,
עֲתָה, תִּהְיֶה מְבוֹכָתָם - כִּי עוֹד מַעֵט, וְתִבּוֹא
עֲלֵיהֶם הַמְּבֹכָה וְהַבִּלְבּוֹל מִגּוֹדֵל הַרְעָה.
ה. אֶל תֵּאֱמִינוּ בְּרַע, אֶל תִּבְטְחוּ בְּאֱלוֹף - אֶל
תֵּאֱמִינוּ וְתִבְטְחוּ בַחֲבֵר טוֹב, וּבִשְׂרִים,
מִשְׁכַּבְתִּי חִיקְךָ, שְׁמֹר פְּתִיחֵי פִיךָ - וְאִפִּילוּ
מֵאֲשֶׁתְּךָ, שְׁמֹר דְּבָרֶיךָ, שְׁלֵא תִגְלֶה הַדְּבָר
לְזָרִים.
ו. כִּי בֹן, מְנַבֵּל אָב - כִּי הֵנָּה, בֶּן מְבֹזָה וּמִגְנָה אֶת
אֲבִיו,
בֵּת, קָמָה בְּאֵמָה - בֵּת, קָמָה עַל אֵימָה,
לְבִזּוֹתָהּ,
כֹּלָה בַחֲמוּתָהּ - כֹּלָה, קָמָה עַל חֲמוּתָהּ, לְבִזּוֹתָהּ,
אֵיבֵי אִישׁ, אֲנִשֵּׁי בֵיתוֹ - אֲנִשֵּׁי בֵיתוֹ שֶׁל אִישׁ,
הָרִי הֵם כְּאוֹיִבִים.
ז. וְאֲנִי בְּה' אֲצַפֶּה, אוֹחִילָה לְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל - אֲדַךְ
אֲנִי, עוֹמֵד וּמִצְפָּה לִישׁוּעַת ה',
יִשְׁמְעֵנִי אֱלֹהֵי - שִׁישְׁמַע אֱלֹקֵי לְתַפִּילַתִּי.
ח. אֶל תִּשְׁמַחֵי אֵיבֵתֵי לִי - אֶל תִּשְׁמַחוּ אוֹיִבֵי
עַל נְפִילַתִּי, (עַל שְׁגוּלִים יִשְׂרָאֵל מִמְקוֹמָם)
כִּי נְפִילַתִּי קָמַתִּי - כִּי גַם אִם נְפִילַתִּי, אֲשׁוּב
וְאֶקּוּם,
כִּי אֲשַׁב בַּחֲשָׁךְ, ה' אוֹר לִי - וְאֶף אִם אֲשַׁב
בַּחֲשֶׁכֶת וּבִצְרוֹת הַגְּלוּת, ה' יֹאִיר לִי - וְיוֹצִיאֵנִי
מִרְעַתִּי.
ט. זַעַף ה' אֲשָׂא, כִּי חָטָאתִי לוֹ - אֶת כַּעֲסוֹ שֶׁל
ה' עָלַי, אֲנִי נוֹשֵׂא, כִּי חָטָאתִי לוֹ,
עַד אֲשֶׁר יָרִיב רִיבֵי - עַד שִׁירִיב אֶת רִיבֵי עַם
הַגּוֹיִים, עַל הַרְעוֹת שֶׁעָשׂוּ לִי,
וְעָשָׂה מִשְׁפָּטִי - וְיִנְקוּם בְּגוֹיִים,
יּוֹצִיאֵנִי לְאוֹר - יּוֹצִיא אֹתִי מֵהַחֲשֶׁכָה - לְאוֹר,
אֲרָאָה בְּצַדִּיקְתּוֹ - וְאִרְאֶה אֶת הַצַּדִּיק שִׁיעֵשָׂה.

לְמַעַן תִּתֵּי אֶתְּךָ לְשִׁמָּה - וּבִכְךָ גֵרַמְתָּם, שֶׁאֲתָן
אֶתְכֶם לְשִׁמְמָה,
וְיִשְׁבְּיָה לְשָׂרְקָה - יִשְׂרָקוּ הַגּוֹיִים, מִתְמַהוֹן עַל
גּוֹדֵל הַחֹרֶבֶן,
וְחָרַפְתָּ עַמִּי, תִּשְׂאוּ - תִּשְׂאוּ אֶת הָעוֹוֹן, שֶׁהֵייתֶם
מַחְרָפִים אֶת עַמִּי שֶׁעֲשַׂקְתֶּם, וְתַעֲנִשׁוּ, שִׁיחַרְפוּ
אֶתְכֶם הַגּוֹיִים.

פרק ז

א. אֲלֵלֵי לִי - אוֹי לִי, שְׁמוֹנְתִי לְנַבִּיא, בַתְּקוּפָה
קִשָּׁה זֹ, כִּי הֵייתִי פְּאֶסְפִּי קִיץ - כִּי תִקּוּפְתָהּ זֹ דוֹמָה,
לְזַמֵּן שְׁנִלְקָטוּ כָּבֵר כָּל פִּירוֹת הַקִּיץ, (מִשָּׁל לְצַדִּיקִים),
פְּעֻלַּת בְּצִיר - וּכְבֵר בְּצָרוֹ אֶת הָעֲנַבִּים, וְנִשְׂאָרוֹ
רַק הָעוֹלְלוֹת,
אֵין אֲשָׁכּוֹל לְאֶכּוֹל - וְאֵין בְּגַפְּךָ אֲשָׁכּוֹל אֶחָד
לְאֶכּוֹל, (אֵין בְּעַם צַדִּיק וְחַסִּיד, לְלַמּוֹד מִמַּעֲשָׂיו),
בְּכוֹרָה, אֹתָהּ נִפְשִׁי - וְנַפְשִׁי מִתְאַוָּה, לְתַאֲנָה
בְּשָׂלָה, הַמְּבַכֶּרֶת לְפָנַי בֵּא הַקִּיץ. (שִׁיּוֹצֵאת בְּכוֹרָה,
רִאשׁוֹנָה מִבֵּין פִּירוֹת הַקִּיץ ; מִשָּׁל לְצַדִּיק וְחַסִּיד).
ב. אֲבַד חֲסִיד מִן הָאָרֶץ - נִאֲבָדוּ מִן הָאָרֶץ
אֲנָשִׁים חֲסִידִים, (הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַחֲסִידוּת לְפָנַי ה')
וְיִשָּׂר בְּאָדָם, אֵין - וְאֵין עוֹד אָדָם הַהוֹלֵךְ בְּדַרְךְ
יִשְׂרָהּ,
כָּלֶם לְדָמִים יֵאָרְבוּ - אוֹרְבִים אִישׁ לְרַעְהוֹ לְשִׁפּוֹךְ
דָּם,
אִישׁ אֶת אַחִיהוֹ, יִצְוֹדוּ חָרָם - אִישׁ אֶת רַעְהוֹ,
צַדִּים בְּרֶשֶׁת.
ג. עַל הָרַע פְּפִים - עַל הַרַע שֶׁאַתֶּם עוֹשִׂים
בְּכַפִּיכֶם,
לְהִיטִיב - אַתֶּם מְקוּיִם שִׁיטִּיב לְכֶם ה',
הַשֶּׁר שָׂאֵל - הַשֶּׁר שׁוֹאֵל וּמִבְקֵשׁ שׁוֹחֵד בְּפֶה
מִלֵּא,

וְהִשְׁפֵּט בְּשָׁלוֹם - וְהַשׁוֹפֵט מִבְּקֵשׁ תִּשְׁלוֹם, בַּעֲבוּר
זִיכּוּי בְּדִין,
וְהַגְּדוֹל - הַשֶּׁר הַגְּדוֹל בַּחֲצַר הַמֶּלֶךְ,
דָּבָר הוֹת נִפְשׁוֹ הוּא - אוֹמֵר בְּפֶה מִלֵּא, אֶת
שְׁחוֹמְדַת נַפְשׁוֹ בְּדִין,
וְיַעֲבֹתוּהָ - וּבִכְךָ, מַעֲבִים (מִלִּשׁוֹן עֵבֶה), וּמַחֲזִיקִים
אֶת הַרַע.
ד. טוֹבָם - הַטּוֹב שֶׁבָהֶם,
כְּחֻדְק - מִכֵּאִיב כְּקוֹץ הַדּוֹקָר,
יִשָּׂר - וְהַיִּשָּׁר שֶׁבָהֶם,
מִמְּסוּכָה - קִשָּׁה יוֹתֵר מִגְּדָר קוֹצִים,

י. וְתִרְאֵ אֵיבֵתֵי - וְיִרְאוּ אוֹיִבֵי, אֶת הַטּוֹבוֹת
שִׁיעֵשָׂה עִם יִשְׂרָאֵל,
וְתִכְסֶּה בּוֹשָׁה - וְתִכְסֶּה אוֹתָם בּוֹשָׁה גְדוֹלָה,
הָאֲמָרָה אֵלֵי - עַל שֶׁאֲמָרָה לָנוּ בְּגִלוֹתֵינוּ,
אֵין ה' אֱלֹהֵיךָ - הֵיכֵן ה' אֱלֹקֵיכֶם, וּמִדּוּעַ אֵינוּ
גּוֹאֵל אֶתְכֶם,

אֲזַנִּיהֶם תַּחַר שָׁנָה:

יז. יִלְחֲכוּ עִפּוֹר פְּנֵחָשׁ, פְּזוּחֵי אֶרֶץ - כשישתחוו
 לישראל, יראו כאילו מלחכים את העפר כנחש
 וכרמשים הזוחלים על הארץ,
 יִרְגְּזוּ מִמִּסְגְּרֵתֵיהֶם - יחרדו מבנ"י, כשיהיו
 סגורים בעריהם,
 אֶל ה' אֱלֹהֵינוּ יִפְחָדוּ - מה' יפחדו,
 וְיִרְאוּ מִמֶּנּוּ - וגם מכס (בנ"י) יפחדו.
 יח. מִי אֵל כְּמוֹךָ - מי עוד אלוקים כמוך,
 נִשְׂא עֵוֹן וְעֵבֶר עַל פֶּשַׁע - שסולח לעוונות
 ולפשעי ישראל,
 לִשְׂאֲרֵית נַחְלָתוֹ - שישארו בעת הגאולה,
 לֹא הַחֲזִיק לְעַד אָפוֹ - לא מחזיק בכעסו לעולם,
 כִּי חֲפֹץ חֶסֶד הוּא - כי חפץ הוא לעשות עימנו
 חסד וטובה.
 יט. יֵשׁוּב יִרְחֲמֵנוּ - ישוב ה', וירחם עלינו,
 יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֵתֵינוּ - כובש תחת רגליו את עוונותינו,
 וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָם - וכבייכול,
 משליך לעומק הים את חטאות בנ"י.
 כ. תִּתֵּן אֶמֶת לִיעֶקֶב - קיים לנו, את הבטחתך
 ליעקב אבינו, ("...והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה
 וקדמה")
 חֶסֶד לְאַבְרָהָם - ואת החסד שהבטחת
 לאברהם,
 אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתֵּינוּ מִיְמֵי קֶדֶם - ואת אשר
 נשבעת לאבותינו מימים קדמונים.

עיני, תִּרְאֶינָה בָּהּ - בעינינו נראה את הנקמה
 בגויים,
 עֵתָה תִּהְיֶה לְמִרְמָס, כְּטִיט חוּצוֹת - כי עוד מעט,
 ויהיו הגויים למרמס, כטיט הנרמס ברחובות.
 יא. יוֹם לְבָנוֹת גְּדָרֶיךָ - ביום שיבנה ה', את
 הגדרות החרבות של ישראל,
 יוֹם הֵהוּא, יִרְחַק חֶק - ביום ההוא, ירחקו מכם
 חוקי המיסים שהטילו עליכם הגויים.
 יב. יוֹם הוּא וְעֵדֶיךָ יָבוֹא - ביום ההוא, אליך
 יבוא ה' להאיר לך מחשכת הגלות, ולהשיבך
 לארצך,
 לְמִנֵּי אֲשׁוּר - וישבו מהגלות, שהגלה אותם
 אשור,
 וְעָרֵי מְצוּר - ומערי המבצר שבאשור,
 וְלְמִנֵּי מְצוּר - ומשאר ערי המבצר שגלו לשם
 ישראל,
 וְעַד נָהָר - ומהגליות שגלו, מעבר לנהר פרת,
 וְיָם מַיִם - ומהגלויות שגלו מעבר לים שבמערב,
 וְהָר הָהָר - ומהגלויות שגלו מעבר להר ההר.
 יג. וְהִיְתָה הָאָרֶץ לְשִׁמְמָה עַל יִשְׁבִּיָּהּ - ארצות
 הגויים יהיו שממה מיושביהם,
 מִפְּרֵי מַעֲלָלֵיהֶם - וזהו הפרי (התוצאה) והעונש,
 על מעשיהם הרעים.
 יד. רָעָה עִמָּךְ בְּשַׁבָּטְךָ, צֹאן נַחְלָתְךָ - הנהג ה'
 עמך, כרועה המנהיג את צאנו בשבט, (מקל),
 שְׂכָנֵי לְבָדָד - וישכנו לבדם בבטחה בארצם,
 יַעַר בְּתוֹךְ כְּרָמַל - ישכנו ביער בבטחה, (מקום חיות
 רעות), כמו בתוך הכרמל, (מקום שדות וכרמים)
 יִרְעוּ בָשָׂן וְגַלְעָד, כִּימֵי עוֹלָם - ירעו בארץ הבשן
 והגלעד שמעבר הירדן, (שהיא ארץ מרעה), כמימות
 עולם.

טו. כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת -
 משיב ה' לנביא: עוד אראה לישראל נפלאות,
 כנפלאות שראו אבותיהם ביציאת מצרים.
 טז. יִרְאוּ גוֹיִם - הגויים שיבואו עם גוג על
 ירושלים, יראו את הנפלאות שאעשה,
 וַיִּבְשׂוּ, מִכָּל גְּבוּרָתָם - ויבושו שבטחו בגבורתם,
 וְיִשְׁמְרוּ יָד עַל פִּיהָ - לא יוכלו לדבר מרוב תמהון,